

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งแวดล้อม

กรณีศึกษา : ทะเลบัวแดง ชุมชนบ้านเดียม ตำบลเชียงแหว

อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี

พิมพ์วิภา ชียงคะบุตร¹, ขวัญข้าว พูลเพิ่ม²

สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

e-mail : pimwipa.chi@gmail.com, kwankhao17@gmail.com

บทคัดย่อ

การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษา : ทะเลบัวแดง ชุมชนบ้านเดียม ตำบลเชียงแหว อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งแวดล้อม เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน ประธานกลุ่มต่างๆ และประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านเดียม โดยการใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการศึกษาและนำเสนอผลการศึกษารูปแบบการพรรณนาความ

ผลจากการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวทะเลบัวแดงที่มีต่อสิ่งแวดล้อม คือ 1) การสร้างบ้านเรือน มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ทำให้มีการตัดแปลงเป็นเชิงพาณิชย์มากขึ้น 2) ด้านทรัพยากรน้ำ ลักษณะของน้ำมีลักษณะเป็นน้ำขุ่น แต่ไม่ทำให้น้ำในทะเลบัวแดงเกิดการเน่าเสีย เพราะมีการตรวจเช็คสภาพเครื่องยนต์ของเรือในทุกๆ เดือน 3) ปริมาณขยะ เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในทะเลบัวแดงเพิ่มมากขึ้น ทำให้ปริมาณขยะเพิ่มมากขึ้น 4) สภาพอากาศ ปัจจุบันมีคันทันน้ำที่สูงจึงทำให้อากาศถ่ายเทไม่สะดวก 5) สภาพเสียง มีการใช้เครื่องยนต์ในการอำนวยความสะดวก 6) ทักษะภาพ มีบริการที่ยังไม่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว ดังนั้น สิ่งแวดล้อมจึงมีความสำคัญมากต่อการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวทะเลบัวแดงชุมชนบ้านเดียม หากไม่มีการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี จะทำให้นักท่องเที่ยวลดลงในที่สุด

คำสำคัญ : ผลกระทบการท่องเที่ยว, การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม, ทะเลบัวแดง

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

THE CHANGES AND IMPACTS OF TOURISM ON THE ENVIRONMENT CASE STUDY: TALY BUA DAEANG (RED LOTUS LAKE), BAAN DIAM, CHIANGHAEW, KUMPHAWAPI, UDON THANI

Pimwipa Chiyangkabut¹, Kwankhao Poonperm²

Tourism Industry and Hospitality Management, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Suan Sunandha Rajabhat University
e-mail : pimwipa.chi@gmail.com, ²kwankhao17@gmail.com

Abstract

To Study the changes and impacts of tourism on the environment Case Study: Taly Bua Daeang, Baan Diam, Chianghaew, Kumphawapi, Udon Thani is intended for research to study the changes and the impact of tourism on the environment. Carried out data collection by observation and participation to interview an adult home. The Chairman of the group in the community and people living in the area, the Community House medium by using a specific selection method. Analysis and summary of the study presented the results of studies in the format to describe.

The results of the study found that. The changes and impacts of Taly Bua Daeang tourism on the environment are: 1) Build houses Changes with age the modification is more commercial. 2) Water resources the characteristics of the water but the water in a Taly Bua Daeang spoilage due to check the ship's engines every month. 3) Waste because there are tourists in Taly Bua Daeang grows the amount of waste is increasing. 4) Weather has a high water vehicles, making it poorly ventilated. 5) The sounds are used in the facilities. 6) It offers scenery that is not enough for travelers. The environment is very important for attracting tourists to travel to Taly Bua Daeang, Baan Diam If not managed environment. The tourists will drop eventually.

Keywords : Impact of tourism, Environmental changes, Taly Bua Daeang (Red Lotus Lake)

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บทนำ

ปัจจุบันกระแสนิยมการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว มีความสนใจการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หรือการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนมากขึ้น ทั้งนี้อาจเกิดจากความต้องการสัมผัสกับธรรมชาติและเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบของการท่องเที่ยวชุมชน (Community-based Tourism) ซึ่งเป็นแนวทางที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในการนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ที่มุ่งเน้นสร้างความสมดุลทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม รวมไปถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว โดยปัจจุบันรูปแบบของการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนถูกคาดหวังให้เป็นเครื่องมือ ในการสร้างความเข้มแข็งให้กับท้องถิ่น ทั้งกระตุ้นการมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อม การสร้างงาน การกระจายรายได้สู่ชุมชน ไปจนถึงการแก้ไขปัญหาความยากจน (ภราเดช ภัยฉวีเชียร, 2550)

ในส่วนระดับภูมิภาคโดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นภูมิภาคที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวค่อนข้างสูง เพราะมีพื้นที่ที่มีทรัพยากรหลากหลาย เช่น การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงศิลปหัตถกรรม การท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เป็นต้น โดยเฉพาะกลุ่มภาคอีสานตอนบนประกอบด้วย 20 จังหวัด ได้แก่ กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม นครราชสีมา บุรีรัมย์ มหาสารคาม ยโสธร ร้อยเอ็ด เลย ศรีสะเกษ สกลนคร สุรินทร์ หนองคาย หนองบัวลำภู บึงกาฬ อำนาจเจริญ อุตรธานี และอุบลราชธานี แต่ละจังหวัดมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน แบ่งออกตามลักษณะความสมบูรณ์และความสามารถของทรัพยากรธรรมชาติ (องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงแห้ว, 2555 และ ชาเปี้ย บุญสนธิ, 2556) อีกทั้งเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะโดดเด่น ด้านวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่งดงาม โดยมีฐานของชุมชนเป็นเกราะคุ้มกันให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศดำรงอยู่ ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามศักยภาพภูมิสังคม ภูมิศาสตร์ เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเป็นแหล่งสร้างอาชีพรายได้ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนต่อไป (สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2556)

ทะเลบัวแดง หนองหาน อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งหนึ่งของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เข้ามาท่องเที่ยวในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก ซึ่งทะเลบัวแดงหนองหาน เป็นหนองน้ำขนาดใหญ่ มีลักษณะเป็นแอ่งกระทะทรงรับน้ำฝนและลำน้ำจากลำห้วยสาขา มีพื้นที่หนองน้ำประมาณ 18,000 ไร่ หรือประมาณ 36 ตารางกิโลเมตร เป็นที่ดินสาธารณะประโยชน์ มีพื้นที่ประมาณ 22,500 ไร่ หรือ 36 ตารางกิโลเมตร มีความยาวของคันดินรอบหนองหานยาวถึง 80 กิโลเมตร อยู่ในเขตอำเภอกุมภวาปีเป็นส่วนใหญ่ และบางส่วนอยู่ในเขตอำเภอประจักษ์ศิลปาคม และอำเภอกู่แก้ว เป็นแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและการอุปโภคบริโภคของชาวบ้านที่อาศัยอยู่โดยรอบหนองหาน จนได้รับการประกาศให้เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศไทย ทะเลบัวแดงหนองหานถือได้ว่าเป็นแหล่งรวมน้ำในพื้นที่มีลำน้ำไหลลงสู่ลุ่มหนองหาน ลำน้ำจากห้วยไหลลงสู่หนองหาน เช่น ห้วยสามพาด ห้วยน้ำฆ้อง ห้วยวังแสง ห้วยโพจาน และห้วยนาโน เป็นต้น แต่ละลำห้วยเป็นห้วยที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และเป็นร่องน้ำที่ชาวบ้านใช้ในการลำเลียงน้ำเข้าสู่พื้นที่ไร่นา นอกจากหนองหานจะเป็นแหล่งรวมของลำน้ำสาขาต่างๆ แล้วยังถือว่าหนองหานกุมภวาปี เป็นต้นกำเนิดของลำน้ำปาวที่ไหลลงสู่เขื่อนริมปาว จังหวัดกาฬสินธุ์ ก่อนที่จะไหลลงสู่แม่น้ำชีต่อไปภายในหนองหาน ในช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนมีนาคม ของทุกปีดอกบัวแดงในหนองหานซึ่งมีบริเวณ 100 ไร่ จะงอกงามโผล่จากน้ำขึ้นมา โดยเริ่มจากเดือนตุลาคม บัวเริ่มแตกใบและเริ่มออกดอกตูมบานเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ บัวจะออกดอกปริมาณมากสุดในช่วงเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ และค่อยๆ

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ลดปริมาณลงในเดือนมีนาคม นักท่องเที่ยวจะมองเห็นดอกบัวแดงบานเต็มท้องน้ำ และชาวบ้านลงเรือไปเก็บสายบัวซึ่งมีอยู่จำนวนมากไปเป็นอาหารหรือขายเป็นรายได้ในตลาดและนักท่องเที่ยวที่มาทะเลบัวแดง มีจำนวนสถิตินักท่องเที่ยว ปี 2560 ระหว่างเดือนธันวาคม 2559 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2560 รวมทั้งสิ้น 160,000 คน (ไพโรสิทธิ์ สุขรมณ์, 2561: สัมภาษณ์)

การท่องเที่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นองค์ประกอบและปัจจัยที่สำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้าเยี่ยมชม การเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะสิ่งแวดล้อมของชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งสิ่งแวดล้อมด้านการท่องเที่ยวได้แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ 1) สิ่งแวดล้อมด้านธรรมชาติ (Natural Environment) หรือสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ได้แก่ แผ่นดิน น้ำ พืช และสัตว์น้ำ 2) สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น (Manmade Environment) ได้แก่ โบราณสถาน สิ่งก่อสร้างอาคาร ที่พักอาศัย ถนน เป็นต้น (ชูสิทธิ์ ชูชาติ, 2543)

จากสถานการณ์ความนิยมในการท่องเที่ยวทะเลบัวแดง ณ ชุมชนบ้านเดียม ซึ่งชุมชนบ้านเดียมเป็นท่าเรือหลักที่ใหญ่ที่สุดและนิยมมากที่สุด เนื่องจากถ้าเดินทางมาจากจังหวัดอุดรธานี จะใช้เวลาในการเดินทางน้อยที่สุด และถ้าเรือบ้านเดียมยังมีบริการที่จอดรถ ห้องน้ำ บ้านพักโฮมสเตย์ ร้านค้า ร้านอาหารไว้รองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวทะเลบัวแดง การท่องเที่ยวจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม ทำให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทะเลบัวแดงหนองหานทำการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวให้เพิ่มมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งแวดล้อม

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งแวดล้อม การวิจัยครั้งนี้ใช้แนวทางการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการประกอบวิธีวิจัยในครั้งนี้ ได้ข้อมูลจากแหล่งที่มา 2 ส่วน ดังนี้

1.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทะเลบัวแดงชุมชนบ้านเดียม เพื่อศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของชุมชนด้านลักษณะทางกายภาพ ประวัติความเป็นมา ประชากร เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม สภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อรวบรวมข้อมูลสรุปผลประกอบการวิจัย

1.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยใช้ในการสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบมีส่วนร่วม และใช้กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยวชุมชนบ้านเดียม โดยการสุ่มเลือกแบบไม่เจาะจง จำนวน 11 คน และผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้านชุมชนบ้านเดียม ประธานกลุ่มบ้านพักโฮมสเตย์ ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มเรือนำเที่ยว และกลุ่มของฝาก/ผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยการใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจงจำนวน 4 คน โดยใช้ในการเก็บข้อมูลแบบการสัมภาษณ์ที่ไม่เป็นทางการ ใช้ในการศึกษาตามกรอบแนวคิดและประเด็นที่ตั้งไว้ โดยแนวคำถามเป็นแบบปลายเปิดเป็นแนวทางในการกำหนดประเด็นคำถาม

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

เพื่อให้ได้ประเด็นคำถามในแนวที่ครอบคลุม โดยทั้งนี้จะต้องอยู่บนความยืดหยุ่น และเหมาะสมกับสถานการณ์ ระยะเวลาที่ผู้วิจัยเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์ในเดือนมกราคม 2561 ถึงเดือนเมษายน 2561

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์และจากการสังเกต นำมาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูล จัดหมวดหมู่ข้อมูลตามประเด็นการศึกษา วิเคราะห์สรุป และนำเสนอผลโดยการพรรณนา ดังนี้ โดยมีเครื่องมือคือแบบสัมภาษณ์ที่ไม่เป็นทางการ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งแวดล้อม และ ด้านการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยว ในประเด็น ด้านการสร้างบ้านเรือน ด้านทรัพยากรน้ำ ด้านปริมาณขยะ ด้านสภาพอากาศ ด้านสภาพเสียง และด้านทัศนียภาพ

ผลการวิจัย

การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งแวดล้อม ชุมชนบ้านเดิม ตำบลเชียงแห้ว อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานีโดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้นำชุมชน และประชากรในหมู่บ้านที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ผลการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวจะเห็นได้ชัดเจนมีอยู่ทั้งหมด 6 ด้าน คือ การสร้างบ้านเรือน ด้านทรัพยากรน้ำ ปริมาณขยะ สภาพอากาศ สภาพเสียง และทัศนียภาพ

ด้านการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยว

การสร้างบ้านเรือน การตั้งบ้านเรือนที่อยู่อาศัยของคนในชุมชนบ้านเดิม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนั้น ส่วนใหญ่เป็นการสร้างบ้านเรือนทั่วไป เพื่อความสะดวกสบายในการอาศัยอยู่มีเพียงบางส่วนที่เปิดเป็นบ้านพักโฮมสเตย์ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวทะเลบัวแดง

จากการสัมภาษณ์พบว่า การสร้างบ้านเรือนในอดีตจะสร้างให้สอดคล้องกับอาชีพ ภูมิอากาศ ลักษณะบ้านเรือนจึงมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ในอดีตมีการสร้างเป็นเรือนไม้ใต้ถุนสูง เพื่อป้องกันน้ำท่วม ต่อมามีการเปลี่ยนแปลงลักษณะบ้านเป็นบ้านปูน หรืออาจมีการดัดแปลงเป็นแบบโมเดิร์นหรือเป็นเชิงพาณิชย์มากขึ้น สามารถใช้พื้นที่ทำการค้าขายได้ ไม่ใช่เพื่ออยู่อาศัยอย่างเดียว

ด้านทรัพยากรน้ำ น้ำถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นต่อสิ่งมีชีวิต มีความสำคัญด้านเกษตรกรรม เช่น การปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น ด้านอุตสาหกรรม เช่น ด้านการคมนาคมขนส่งทางเรือ เป็นต้น ด้านการบริโภคใช้สอยของมนุษย์โดยตรง ในอดีตทะเลบัวแดงมีสภาพเป็นแอ่งกระทะ และยังเป็นแหล่งน้ำที่ใช้ในการประมง รวมไปถึงถูกนำไปใช้ประโยชน์ด้านเกษตรกรรม ซึ่งเป็นอาชีพหลักของคนในชุมชน โดยมีวิธีการปลูกข้าวแบบดั้งเดิม ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดจากบรรพบุรุษ ทั้งในด้านการอุปโภคบริโภค เช่น การทำเป็นน้ำประปา โดยนำน้ำจากทะเลบัวแดงมาใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน เช่น ชำระร่างกาย ซักผ้า ล้างจาน เป็นต้น แต่ในปัจจุบันลักษณะของน้ำมีลักษณะเป็นน้ำขุ่น เนื่องจากเดินเครื่องเรือยนต์ในทะเลบัวแดงจึงทำให้น้ำขุ่น โดยส่วนมากบัวแดงจะไม่เกิดในน้ำขุ่น จึงทำให้น้ำขุ่นขุ่นที่เกิดห่างไกลจากท่าเรือ รวมไปถึงการหยุดของน้ำมันเครื่องยนต์ ก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำ

จากการสัมภาษณ์ทรัพยากรน้ำ ผลกระทบต่างๆ ไม่สามารถทำให้น้ำในทะเลบัวแดงเกิดการเน่าเสียหรือเกิดการเปลี่ยนแปลงทางน้ำ เนื่องจากมีการตรวจเช็คสภาพเครื่องยนต์ของเรือในทุกๆ เดือน ทำให้ปัญหาด้านน้ำมันเครื่องรั่วซึมลงสู่น้ำมีเพียงส่วนน้อย

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2

วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ปริมาณขยะ ในอดีตปริมาณขยะในชุมชนบ้านเดิมมีจำนวนน้อย เนื่องจากจำนวนผู้พักอาศัยในชุมชนบ้านเดิมมีจำนวนน้อย จึงทำให้ปริมาณขยะมีปริมาณน้อยตามไปด้วย แต่ในปัจจุบันปริมาณขยะในทะเลบัวแดงมีปริมาณเพิ่มสูงขึ้น เกิดจากจากการมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในทะเลบัวแดงเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ปริมาณขยะเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะช่วงเทศกาลท่องเที่ยว จึงทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงแห้วได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการปริมาณขยะ โดยนำรถเก็บขยะจากเทศบาลมาเก็บขยะทุกๆ สัปดาห์เพื่อรองรับขยะจากนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น

จากการสัมภาษณ์พบว่าทะเลบัวแดงได้มีการจัดการขยะได้อย่างลงตัว โดยมีการร่วมมือจากภาครัฐในการมีส่วนการจัดการขยะในแต่ละสัปดาห์ ส่วนชุมชนก็มีการจัดการโดยให้คนในชุมชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับท่าเรือ ทำการจัดการขยะหลังเลิกงานแต่ละวัน เช่น คนขับเรือหลังขับเรือเสร็จก็ให้มาเก็บขยะ เป็นต้น

สภาพอากาศ ในอดีตสภาพอากาศในชุมชนบ้านเดิมมีอากาศถ่ายเทเข้าไปในหมู่บ้านได้อย่างสะดวก เนื่องจากยังไม่มีคันทัน้ำ ทำให้อากาศไม่ร้อนมากในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน

จากการสัมภาษณ์พบว่า สภาพอากาศของทะเลบัวแดงในปัจจุบันมีคันทัน้ำที่สูงจึงทำให้อากาศถ่ายเทไม่สะดวก ชุมชนบ้านเดิมจึงมีอากาศที่ร้อนอบอ้าวในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน

สภาพเสียง ปัจจุบันมีการใช้เครื่องยนต์ในการอำนวยความสะดวก ไม่ว่าจะเป็นการลดเวลาในการชมทะเลบัวแดงในแต่ละรอบ เนื่องด้วยการเผชิญกับสภาวะต้นทุนเชื้อเพลิงที่สูงขึ้น และความพยายามที่ต้องการลดมลภาวะทางเสียงเพื่อเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากที่สุด

จากการสัมภาษณ์พบว่าสภาพเสียงของการใช้เครื่องเรือยนต์ ไม่เป็นผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของทะเลบัวแดง เนื่องจากมีเสียงเครื่องยนต์เรือที่ไม่ดังมากจึงทำให้ไม่เป็นผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวชมทะเลบัวแดง

ทัศนียภาพ ในอดีตทัศนียภาพบริเวณทะเลบัวแดง มีบริการที่ยังไม่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว เช่น ห้องน้ำ ที่จอดรถ ร้านค้า ร้านอาหาร เป็นต้น เนื่องจากยังไม่มีภาครัฐหรือการท่องเที่ยวเข้ามาเกี่ยวข้อง ปัจจุบันทะเลบัวแดงมีทัศนียภาพที่ดีขึ้น เนื่องจากหน่วยงานภาครัฐเข้ามาปรับปรุงทัศนียภาพ โดยมีการตกแต่งร้านค้าอย่างสวยงามและมีการปลูกดอกไม้เพื่อเป็นเอกลักษณ์ของทะเลบัวแดง ชุมชนบ้านเดิม ตำบลเชียงแห้ว อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี

ด้านผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม

การสร้างบ้านเรือน การสร้างบ้านเรือนในอดีตจะสร้างให้สอดคล้องกับอาชีพ ภูมิอากาศ ลักษณะบ้านเรือนจึงมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ในอดีตมีการสร้างเป็นเรือนไม้ใต้ถุนสูง เพื่อป้องกันน้ำท่วม

แนวทางแก้ไข มีการสร้างบ้านเป็นบ้านปูน หรืออาจมีการตัดแปลงเป็นแบบโมเดิร์นหรือเป็นเชิงพาณิชย์มากขึ้น เพื่อที่จะสามารถใช้พื้นที่ทำการค้าขายได้ ไม่ใช่เพื่ออยู่อาศัยอย่างเดียว

ด้านทรัพยากรน้ำ ปัจจุบันลักษณะของน้ำมีลักษณะเป็นน้ำขุ่น เนื่องจากการเดินเครื่องเรือยนต์ในทะเลบัวแดงจึงทำให้น้ำขุ่น โดยส่วนมากบัวแดงจะไม่เกิดในน้ำขุ่น จึงทำให้บัวแดงย้ายที่เกิดห่างไกลจากท่าเรือ รวมไปถึงการหยุดของน้ำมันเครื่องยนต์ ก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำ

แนวทางแก้ไข มีการตรวจเช็คสภาพเครื่องยนต์ของเรือในทุกๆ เดือน ทำให้ปัญหาด้านน้ำมันเครื่องรั่วซึมลงสู่น้ำมีเพียงส่วนน้อย

ปริมาณขยะ ปัจจุบันปริมาณขยะในทะเลบัวแดงมีปริมาณเพิ่มสูงขึ้น เกิดจากจากการมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในทะเลบัวแดงเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ปริมาณขยะเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะช่วงเทศกาลท่องเที่ยว

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

แนวทางแก้ไข องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงแห้วได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการปริมาณขยะ โดยนำรถเก็บขยะจากเทศบาลมาเก็บขยะทุกๆ สัปดาห์ เพื่อรองรับขยะจากนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น

สภาพอากาศ สภาพอากาศของทะเลบัวแดงในปัจจุบันมีค่าน้ำที่สูงจึงทำให้อากาศถ่ายเทไม่สะดวก ชุมชนบ้านเดิม จึงมีอากาศที่ร้อนอบอ้าวในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน

แนวทางแก้ไข ชาวบ้านช่วยกันปลูกต้นไม้เพิ่มมากขึ้น จึงทำให้อากาศเปลี่ยนแปลงไปตามฤดูกาล

สภาพเสียง มีการใช้เครื่องยนต์ในการอำนวยความสะดวก ไม่ว่าจะเป็นการลดเวลาในการชมทะเลบัวแดงในแต่ละรอบ เนื่องด้วยการเผชิญกับสภาวะต้นทุนเชื้อเพลิงที่สูงขึ้น และความพยายามที่ต้องการลดมลภาวะทางเสียงเพื่อเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากที่สุด

แนวทางแก้ไข การใช้เครื่องเรือยนต์ ไม่เป็นผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของทะเลบัวแดง

ทัศนียภาพ ในอดีตทัศนียภาพบริเวณทะเลบัวแดง มีบริการที่ยังไม่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว เช่น ห้องน้ำ ที่จอดรถ ร้านค้า ร้านอาหาร เป็นต้น

แนวทางแก้ไข มีหน่วยงานภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับปรุงทัศนียภาพให้ดีขึ้น โดยมีการสร้างห้องน้ำ ร้านอาหาร ให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว และมีการตกแต่งร้านค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของทะเลบัวแดง

อภิปรายผล

การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งแวดล้อม พบว่า การสร้างบ้านเรือนในอดีตจะสร้างให้สอดคล้องกับภูมิอากาศ ลักษณะบ้านเรือนจึงมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ในอดีตมีการสร้างเป็นเรือนไม้ใต้ถุนสูง ต่อมามีการเปลี่ยนแปลงลักษณะบ้านเป็นบ้านปูน หรืออาจมีการดัดแปลงเป็นแบบโมเดิร์น เพื่อลดการใช้ไม้ในการก่อสร้างบ้านเรือน ด้านทรัพยากรน้ำ ปัจจุบันลักษณะของน้ำ มีลักษณะเป็นน้ำขุ่น เนื่องจากเดินเครื่องเรือยนต์ในทะเลบัวแดง จึงทำให้น้ำขุ่น โดยส่วนมากบัวแดงจะไม่เกิดในน้ำขุ่น จึงทำให้น้ำขุ่นที่เกิดห่างไกลจากท่าเรือ รวมไปถึงการหยุดของน้ำมันเครื่องยนต์ ก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำ ปริมาณขยะ ปัจจุบันปริมาณขยะในทะเลบัวแดงมีปริมาณเพิ่มสูงขึ้น เกิดจากการ มีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในทะเลบัวแดงเพิ่มมากขึ้น สภาพอากาศของทะเลบัวแดง ในอดีตยังไม่มีที่คั่นน้ำ ทำให้อากาศถ่ายเทเข้าไปในหมู่บ้านได้สะดวก จึงทำให้อากาศไม่ร้อนมากในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน แต่ในปัจจุบันมีคั่นน้ำที่สูงจึงทำให้อากาศถ่ายเทไม่สะดวก สภาพเสียง การใช้เครื่องยนต์ในการอำนวยความสะดวก ไม่ว่าจะเป็นการลดเวลาในการชมทะเลบัวแดงในแต่ละรอบ เนื่องด้วยการเผชิญกับสภาวะต้นทุนเชื้อเพลิงที่สูงขึ้น ส่วนทัศนียภาพ ทะเลบัวแดงมีทัศนียภาพที่ดีขึ้น เนื่องจากหน่วยงานภาครัฐเข้ามาปรับปรุงทัศนียภาพ โดยมีการตกแต่งร้านค้าอย่างสวยงามและมีการปลูกดอกไม้ เพื่อเป็นเอกลักษณ์ของทะเลบัวแดง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เนตรทราย นิสสัยสุข (2556) ได้ทำการศึกษาผลกระทบจากการพัฒนาอุตสาหกรรมอีสเทิร์นซีบอร์ด ระยอง พบว่าจากการพัฒนาอุตสาหกรรมส่งผลกระทบต่อ (เชิงลบ) มากที่สุดโดยเฉพาะในด้านปัญหาหลุมฝังกลบขยะ สังกลิ้นเห้มน ปัญหารองลงมาคือ ปัญหาเรื่องการรั่วไหลของสารเคมีลงสู่อ่างเก็บน้ำ ในส่วนประเด็นเสียงและอากาศ/ฝุ่นละอองนั้น เป็นปัญหาที่พบน้อยที่สุดเห็นได้ว่าผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจะสร้างปัญหาลูกโซ่ได้เสมอ เมื่อเกิดกับสิ่งหนึ่งสามารถกระทบไปอีกสิ่งแวดล้อมหนึ่งได้เสมอ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดถนอม ต้นเจริญ (2559) ได้ทำการศึกษาบทความวิชาการ เรื่อง การท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อชุมชนและท้องถิ่น จากการศึกษาพบว่าผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน จำเป็นจะต้องมีหลักการจัดการที่ดีด้านการอนุรักษ์ และเสริมสร้างศักยภาพของการใช้ทรัพยากรท่องเที่ยว

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2

วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

เพื่อเพิ่มโอกาสในการสร้างงานสร้างรายได้ ความเข้มแข็งของชุมชนและการพึ่งตนเอง ตลอดจนคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวและปริมาณของนักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น มีผลต่อการประกอบอาชีพ และคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น ได้อย่างยั่งยืน โดยยึดมั่นต่อการปฏิบัติตามแนวทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน โดยแสวงหาการสนับสนุนสำคัญจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงเทศบาล อบต. ใกล้เคียง สถาบันการศึกษา ชุมชน ช่างเคียง ร้านค้าต่างๆ นักธุรกิจ ร่วมกันสนับสนุนกิจกรรมหรือกองทุนเพื่อพัฒนาด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ชี้ให้เห็นว่าการท่องเที่ยวโดยชุมชนทุกพื้นที่ ไม่ว่าจะในประเทศใด จะยั่งยืนได้สมาชิกในชุมชนด้วยความเข้าใจ ในแนวคิดของการท่องเที่ยวโดยชุมชนประสมประสานกับการวางแผนการตลาดการท่องเที่ยว (7Ps) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับความหมายองค์ประกอบ และหลักการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อชุมชนและท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ควรส่งเสริมการท่องเที่ยวในการดูแลทรัพยากรสิ่งแวดล้อม การสร้างกระบวนการการเรียนรู้ภายในชุมชนและระหว่างนักท่องเที่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในชุมชน ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบภายใต้การท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับชุมชนบ้านเดิม ตำบลเชียงแห้ว อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบระหว่างชุมชนเพื่อให้รับทราบถึงชุมชนหรือพื้นที่ใดที่มีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่ากัน เพื่อที่จะได้ส่งเสริมได้ถูกต้อง

เอกสารอ้างอิง

- กนกพร สว่างแจ้ง. (2542). การประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ชูสิทธิ์ ชูชาติ. (2543). อุตสาหกรรมท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่.
- เนตรทราย นิสสัยสุข. (2556). ผลกระทบจากการพัฒนาอุตสาหกรรมอีสเทิร์นซีบอร์ดระยอง กรณีศึกษาชุมชน ตำบลมาบยางพร อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง. ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไพโรสทธิ์ สุขรมณ์. จำนวนสถิตินักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวทะเลบัวแดงประจำปี 2560: สัมภาษณ์
- ราเดช ภัยฉวีเชียร. (2550). การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมรากหญ้าโดยชุมชนในประเทศไทย. TAT Tourism Journal. 4(1), 1-7.
- สุดถนอม ตันเจริญ. (2559). การท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อชุมชนและท้องถิ่น. สาขาวิชาการเป็นผู้ประกอบการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2

วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (2556). การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนบน
เส้นทางสีเขียวกรณีพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (ออนไลน์) เข้าถึงเมื่อ 24 พฤษภาคม 2561
เข้าถึงได้จาก <http://www.nesdb.go.th/LinkClick.aspx?fileticket=PV%2FUVBWC71E%3D&tabid=210&mid=735>